

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Irregularitate ex defectu Natalium. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Sanct. lib. 1. c. 1. p. 49. Tit. 2. n. 7. q. 1. n. 25.

pellicum, si in ea Religione conversilla ferre solent, tunc enim non defert, ut Clericus, sed, ut Monachus, uti etiam, qui illu percutiet, in excommunicationem incidet, non quia percutiat, Clericum, sed, quia Monachum, Plus aliquid addit Sanchez, sed non omittatur Tancredi. b

§. III.

Quis dispense in Irregularitate ex Bigamia?

Minus rectè non nemo putavit, posse quidem Summum Pontificem in reliquis generibus Bigamiae dispensare, non tamen in vera.

Minus, inquam, rectè, siquidem in omnibus potest, quia omnes humano, seu Ecclesiastico Jure sunt introducta. Legatur S. c. Thomas, & Valent. d

2. De Episcopo autem habe tria. Primò, Is non potest dispensare cum verè, vel interpretativè Bigamis (excipe, quoad dicà nu. quinto) ad Ordines Sacros suscipiendos, nec ad eosdem exercendos; potest tamen cum Bigamis si similitudinariè (semper intellige ex rationabili causa, & in Ordine ad oves suas) Rationis est, quia hoc posterius conceditur Episcopis in e Jure, non vero illud prius.

3. Non ergo sequi possum prædictum Valentiam putantem, posse Episcopum cum Bigamis veris, vel interpretativis dispensare quoad usum Sacrorum Ordinum, non possum, inquam, quia refragantur Jura, præsertim Cap. 49. Sayr. de Lector distinct. 34.

4. Secundo. Idem tamen Episcopus potest dispensare cum Bigamis cuiuscunque generis ad receptionem Ordinum Minorum, & ad eorum usum. Ita colligo ex dicto cap. Lector. 1. c. 1. Dian. 1. c. 2. r. & habetur à Sanchez salijsque. Scio autem ab alijs putari probabilius, non posse, quoad receptionem, & concedi dumtaxat, quoad usum, Sed profectò satis est, sententiam: notè esse probabilem.

5. Tertio. Idem Episcopus potest cum suis Bigamis dispensare in omni Irregularitate, quæ proveniat ex delicto occulto. Ita colligitur ex universalis Decreto Tridentini h per quod conceditur Episcopis potestas dispensandi in omni Irregularitate, quæ provenit ex delicto occulto, præter homicidium voluntarium.

Tamburinus de Sacramentis.

CAPUT XVII: De Irregularitate ex defectu Natalium.

§. I.

Illegitimi sunt Irregulares,

Illi hoc defectu Natalium laborant, qui sunt illegitimi. Horum autem duplex est Classis, quantum ad nos pertinet; Alij enim sunt nati ex Parentibus, inter quos potest legitimum intercedere Matrimonium, puta, utrisque solutis, atque hi appellantur filij naturales. Alij vero, qui vocantur Spurij, sunt ij inter quorum Parentes non potest Matrimonium legitimum intercedere, quales sunt illi, qui laborant aliquo impedimento Matrimonium dirimente.

2. Ad hanc posteriorem Classem spectant nati ex conjugibus, quorum alter, vel uterque post consummatum Matrimonium de consensu alterius emisit solenne Votum castitatis in Religione, vel de pari consensu Ordinem Sacrum suscepit. Votum (dixi) solenne, nam, si uterque vel alteruter emisit simplex Castitatis Votum, eorum filius legitimus est. Non est autem inutitè notare, hos filios ex prædictis conjugibus, sive Professis, sive Ordinatis in Sacris, solum esse illegitimos quoad Irregularitatem, de qua nobis est sermo, id est, esse impeditos ad suscipiendos, exercendosq; Ordines, atque ad acquirenda Ecclesiastica Beneficia, non vero in Ordine ad successiones in bonis temporalibus. Hæc constant ex Jure, & ex Doct. passim.

3. Porro omnes illegitimos, sive naturales sive spurios esse in Jure Irregulares, atque a deo arcendos ab Ordinibus, eorumq; usu, atq; à Beneficijs, ac Jurisdictione Ecclesiastica, nimis est tritum, Rationes congruentiæ fuerunt tres: Ordinis reverentiæ, Paterni criminis detestatio, & ut ab imitando Patre filij detererentur.

Illegimitas ignota.

4. Si quis autem illegitimus ignarus impedimenti bona fide Ordines suscipiat, licet ob ignorantiam inculpabilem non peccet, illos suscipiendo; tenebitur tamen, ut primum de impedimento advertit, tum à susceptorum exercitio, tum ab alijs Ordinibus suscipiendis abstineret.

a C Ex lit. de filijs

Prasb. lege Sanc. l. 9.

matr. d. 38

q. Gibalin c. 3. q. 1.

b C. Quando d. 24. c. 1.

de filijs Prasb. Lega

Glossam in c. 3. de filijs

Prasb; et.

stinere,

*a Argum. C
Nisi cum
pridem, De
Renuntio-
na.*

stinere, donec dispensationem legitimè obtineat. Pia tamen Ecclesia illud vult, ut a huic dispensatio non negaretur.

Quod si cognoscens suum impedimentum suscipiat dictos Ordines mala fide, peccabit mortaliter, & pari modo abstinere à susceptis, & suscipiendis multo magis obligabitur.

5. Quæres, Is Illegitimus sive suscipiens Ordines, sive jam susceptis utens mala fide, præter peccatum, incidit ne in aliam Irregularitatem, quasi proveniente ex violatione suæ Irregularitatis, per quam prohibebatur ab Ordinibus suscipiendis, & exercendis?

*b Avil. de
Censur. p. 7
d. 3. dub. 11.
d. 7 q. 2. p. 3
v. 12.*

6. Respondeo, nõ incurere b aliam Irregularitatem (quicquid aliqui satis pauci asserant in oppositum) quia Irregularitas non est censura, ex cuius censuræ violatione oriri possit alia Irregularitas, ut supra iterum me dixisse, memini.

Quare merito ex Rebuffo docent l. cc. Sayrus, & Bonacina, illegitimo, qui celebravit v. g. dispensationem suæ illegitimitatis, satis, esse ne in posterum peccet, ut dispensetur solum in dicta illegitimitate, vel per subsequens Matrimonium inter suum Patrem, Matremque eodem, quo mox dicemus, evadat legitimus; nec enim opus habet Dispensatione circa Irregularitatem ortam ex tali celebratione, cum per dictam celebrationem nullam contraxerit Irregularitatem.

Illegitimus probabilis.

7. Qui ita habet probabiles rationes, immò, & probabiores, se esse illegitimum, ut tamen habeat similes rationes probabiles, se esse legitimum ex doctrina universali alibi data, poterit sequi probabiles has rationes sibi faventes, nec se, ut Irregularem reputare, nisi forrè tanta sit probabilitas contraria, ut obscuret probabilitatem legitimitatis, juxta dicta capite quinto, paragrapho Vnico, numero decimotertio.

Illegitimus dubius.

8. Qui se illegitimum esse, negativè dubitat, debere adhibere diligentiam moralem ad indagandam veritatem, antequam suscipiat, vel exerceat Ordines, ex doctrina communi scimus omnes, & ante adhibitam eiusmodi diligentiam debere se, ut Irregularem tenere, omnes

item scimus, qui enim non vult de veritate cognoscere, ex dolo se agere, nimis clarè demonstrat.

9. Solum igitur quæstio esse potest, Primò an dum quærit sine fraude veritatem, possit exercere suos Ordines, quos forrè habet, quasi utens illis, quos bona fide, ut supponimus, suscepit, & nunc possidet.

Secundò, Quid post adhibitas diligentias morales, per quas non potuit suam dubitationem expellere: poterit ne, ut legitimum, atque adeo Irregularitate carentem se gerere?

10. Ad hoc posterius Respondeo, affirmativè, quia, ut supra vidimus, solum in facto Homicidij debet quis in dubio se Irregularem tenere, non vero in alijs materijs. Vide, quæ dixi lib. primo in Decalog. capite tertio, paragrapho septimo V. Legitimus.

11. Ad illud prius b communis opinio tenet, se, dum de veritate quærit, debere, ut illegitimum, atque adeo, ut Irregularem tenere, quia posset occurrere, quod inveniat, se vere illegitimum, atque adeo Irregularitate effectum, celebrare. Verum ego legentibus considerandam offero doctrinam Caramuelis, e quam alibi d' artuli, dicentis; conjuges bona fide tales, superveniente dubio de impedimento dirimente, interim, dum veritatem exquirunt, non privari facultate petendi, & reddendi debitum, quia non sunt privandi facultate, quam bona fide possident, donec moraliter certò constet de impedimento. Videat ergo Lector, an id etiam in casu nostro affirmare possimus, quod idem cogitandum indicavi supra universaliter cap. 5. §. 1. n. 27.

§. II.

Qua ratione dubitatio de Illegitimo Natali removeatur.

1. Qui natus est ex conjugata, præsumitur legitimus, nisi contrarium clare appareat; siquidem possidet tunc, esse filium ex Matrimonio; is enim in Jure e filius est, quem Nuptiæ demonstrant, & in dubijs, ut notant Menochius, falsique, semper præsumitur id, quod honestum est.

2. Rursus natus ex conjugata, cuius Matrimonium sit invalidum ob aliquod impedimentum, sed tamen, vel uterque vel eorum solus unus ex conjugibus injicit bona fide

Matri-

C. Ex te-
nere. Qui
suis
CCu m
mir C.
Pratum
C. quod no
hie. eodem
L. d. Sane.
l. S. mar. d.
34. n. 4. G
b. C. Ex re-
nere qui si-
suis le-
git.
e. Sanc. l. c.
Quarta ad
Constitutio-
nem. T. i. c.
1. Gloss. 4. n.
6. Matius
de success.
leg. p. p. 9. 7.
Campan.
in Divers.
Rubr. n. c.
12. n. 140
d. H. i. q. l.
14. c. n. 10
Seyr. de
Cens. l. 6. c.
10. nu. 37.
Vir. Quar.
to licet lo.
Prap. de Ir-
reg. s. du
16. nu. 128.
e. Abbas in
per tuas
n. 4. de prob.
vis Glossa.
V. iudic. c.
sequ. Prat.
in manusc.
de Irreg. d.
2. p. 2. c. 6. n.
11. ubi re-
spondet ad
c. Trans-
missa. Qui
suis le-

Matrimonium, natus, inquam, ex tali conjugata filius, est legitimus, a quia ob bonam fidem, saltem unius ex Parentibus, Ecclesia, quasi venerando faciem illam externam Matrimonij, noluit filios ex eo natos reputare Illegitimos.

3. Idque verum est etiam, pendente lite de validitate Matrimonij, & dum Parentes, præcepto Judicis, essent interim separati, & etiam si postea illud Matrimonium declararetur fuisse invalidum. Ita b Jura, & Doctores. c An tamen, sicuti hic reputatur filius legitimus, si Parens reputandus sit legitimus Parens, ita, ut v. g. ejusmodi filio succedat, &c. negat Sanc. l. c. quem lege.

4. His tanquam certis præhabitis, tria sunt ad Natalium veritatem expiscandam diligenter expendenda. Primò, Rumor, seu Fama. Secundò, Testimonium Parentum. Tertiò, Tempus Nativitatis filij.

Rumor, seu Fama,

Ubi

De Expositis, Remissivè.

5. Si, cum sis filius conjugatæ, adsit Fama contra tua Natalia, legitimum te pronuntio, nisi aliud addatur. Ratio est, quia Rumor, & Fama nihil probant contra justum possessorem, nisi alijs adminiculis adjuventur. At tu nunc possides, esse filium ex Nuptijs, atque adeo esse legitimum. Si vero ignorentur tui Parentes, vel ex his alter, vel sis expositus, tunc majorem vim contra te habebit Fama; sed tamen sola non tollit omnino dubium contra te, donec aliæ fortiores superveniant conjecturæ.

De Expositis, si quid scire amplius cupis, Lege librum primum nostri Decalogi cap. 3. §. 7. P. Legitimus.

Testimonium Parentum.

6. Non teneris fidem habere a Matri asserenti, te esse illegitimum, etiam si morti proxima juret, immò, & neque teneris habere fidem utriusque Parenti, si idem asserant (quicquid dicant f. Suar. & Filliuc. g) nisi asserantur aliæ conjecturæ, probationesque, quales essent, si Mater probaret, vel tu scires, eam continuo verlatam esse cum adultero, & Matrem gra-

viter odio habuisse, vel, si Pater ostendat, tempore quo tu filius cõceptus fuisti, se longè à Patria abfuisse, vel similia. Ratio datæ doctrinæ est, quia cū his adminiculis certa moraliter rediditur tui Natalis macula, at sine his semper prævalet possessio legitimi Matrimonij, atque adeo tua pura Nativitas.

7. Matrem eo tempore, quo concepit, admisisse præter suum virum, etiam hominem alium, vel filium facie, colore, corporis gestu esse valde similem adultero, & ejusmodi judicia, quæ falsa esse possunt, non faciunt moralem de tua illegitimitate certitudinem. Vide hæc latius disputata apud Doct. a

8. Quid autem erit in sequenti casu? Ego clarè cognosco, inter meum Patrem, Matremque intercedere impedimentum dirimens, at ignoro, an bona fide contraxerint; si id enim scirem, jam essem legitimus, ut modo dictum est. At, quia hæc ignoro, & via nulla datur veritatem expiscandi, inquirò, an me legitimum esse putare possim?

9. Respondeo, a posse, quia nemo debet præsumere delictum ab alio fuisse commissum, idemque, ut probabilius puto, si unus tantum fateatur de mala fide contraxisse; sufficit enim tibi præsumere bonam fidem in altero.

10. Sed quid, si uterque malam fidem fateatur?

Respondeo, te debere illegitimum reputare, quia nunc ex una parte possides impedimentum, atque adeo non est casus modo numero quinto dictus, quando certum erat, te esse filium ex legitimis Nuptijs, & ex alia parte, bona, vel mala fides est difficilis probationis, nec aliunde sciri potest, nisi ab oporantium dicto: Si ergo ipsi Parentes id dicunt, ipsis in hoc erit credendum. Ita philosophatur Prates loco citato numero duodecimo.

Tempus Nativitatis filij.

11. Si mulier filium pariat decimo, vel undecimo; post viri mortem, mense, præsumitur filius legitimus, immò, & talis viri filius, si nequeat supponi, illum ex novis Nuptijs legitimis esse, vel ex aliqua illicita copula fuisse natum, Ratio est, quia ex Aristotele etæo illo tempore mulieres uterum gerere, contingit.

12. Similitatione, si Meretrix nupsit, & filium pariat septimo à Nuptijs mense, natus reputatur, in favorem Matrimonij, legitimus, nisi

git. allatū
contra nos
à Suar.
mor. citan
do.
f. Suar. de
Cens. d. 50
se. 4. n. 7
g. Fill. tr. 19
c. 144. C. n.
145.

a Castrop.
T. 2. d. 4. p.
1. Sanc. in
Cens. l. 4. c.
3. d. 1. c. 2.
Santarellus
li. 1. Variar
à q. 20.
Verric. Tr.
3. qu. mor.
45. C. tr. 8. e
qu. mor. 30
in nos. De
cal. lib. 1. c.
3. §. 7. V. E.
lius.

b Suar. l. 6.
se. 4. n. 10.
Avila de
Cens. p. 7. d.
3. du. 10. Bo
nac. de Cens.
d. 7. q. 3. p. 3
nu. 4.

c Aristot.
de Nat. a-
nima.
lium l. 7. c.
4. Hippocr.
lib. de septi-
mo, c. octo
mestri par-
tu Vallef. 2
epid. sec. 3.
com. 2. s. ble
roll. T. 1. d. 3
c. 3. nu. 376
nisi

nisi clara probatio sit in oppositum, quia ex Medicis, & experientia, etiam septem menses apti sunt, ad integrum partum efficiendum.

§. III.

Qua ratione cessat Illegitimitas, & consequenter hac Irregularitas.

1. **C**essat Primò, per subsequens Matrimonium legitime contractum inter Parentes. Secundò, An per professionem in aliqua Religione? Tertio, An ex confessione Principis potentis legitimare? De singulis separatim.

a Sixtus V. postquam anno 1595. b Ex C. Tarta Qui filii sui legit.

De legitimitate per subsequens Matrimonium.

c. ex l. c. natural lib. Co. v. arr. de Spons. 1. c. 8. §. 2. a Maiol. 17. 2. d. 172. c. passim Doctores citati à Barb. in Collec. ad. Tanta. c. Azarp. 2. l. 10. c. 4. n. 5. Sayr. de Cons. l. 6. c. 10. n. 10.

Coninck de Sac. d. 18. d. 12. n. 105. Pont. de marr. l. c. 1. n. 15. aliquae. n. 22. Co. v. arr. l. c. n. 10. Maiol. Irreg. l. 1. n. 9.

2. Natus es v. g. ex Berta, & Antonio solutis, nec ullo impedimento dirimenti alligatis: quare tu es eorum filius naturalis. In deinde pura post tuam Nativitatem, legitimo Matrimonio copulantur. Dico, te statim evadere verè, & proprie, & in omni rigore legitimum, etiam si dictum inter ipsos Matrimonium fuerit post multos, & multos annos celebratum, & consequenter, Dico, te aptum reddi ad Ordines, & ad Beneficia etiam curata, etiam Episcopatus, atque ad successiones temporales; uno verbo, ad omnia, æquè, ac quilibet ab initio legitimus; sine necessitate petendi dispensationem, seu licentiam quamlibet à summo Pontifice, vel ab Episcopo. Excipe tamen Cardinalatum, ob peculiarem constitutionem Sixti a absolutè volentis, ne legitimitas per subsequens Matrimonium se extendat, ad reddendum hominem habilem ad sacram Puram.

3. Hæc doctrina certa est, quando, inter tuam Nativitatem, & eorum Matrimonium, nullum aliud Matrimonium intercessit. Sed quid, si intervenerint aliæ Nuptiæ? Eadem v. g. Berta, ex illicita familiaritate cum eodem Antonio, suscepit Filium nomine Casarem, postea nupsit Petro, quo Petro mortuo, nupsit per secundas legitimas Nuptias prædicto Antonio, evadit ne legitimus Casar?

4. Respondeo, evadere e legitimum, quia jam Matrimonium hoc legitimum est, atque in nullo impeditur à Nuptiis illis interjectis. Et nota, tum pro hoc, tum pro Antecedenti casu, satis esse, si Matrimonium subsecutum sit,

tantummodo ratum, quamvis nondum sit consummatum.

5. Petes, Si dictus Casar Beneficium Ecclesiasticum, & Ordines accipiat antequam Berta, & Antonius Matrimonio copulentur, & validè, & licitè Beneficium retinere poterit, subsecuto inter dictos suos Parentes Matrimonio, & licitè poterit Ordinem usum exhibere?

6. Respondeo, Dividenda est petitiō. Nam, quoad Beneficium, si, qui sustinet, Irregularitatem invalidè recipere Beneficia, consequenter docere debent, invalidè, & illicitè ipsum ea retinere, etiam subsecuto Matrimonio. Ratio est, quia actus semel invalidus per solam remotionem impedimenti, vel per supervenientem habilitatem non validatur. Cum ergo hi teneant, invalidè ab illegitimo, hoc est, ab Irregulari acceptum fuisse Beneficium, consequenter tenere debent, non posse revalidari per supervenientem habilitatem legitimitatis, quam quis acquirit à subsequente Matrimonio.

At, quia nos putamus supra a validam esse, quamvis illicitam ejusmodi receptionem, ideo consequenter hic concedimus, à superveniente Matrimonio illam corroborari, ita, ut licitè incipiat possideri Beneficium. Retentio enim Beneficii in nostra sententia erat illicita solum ob impedimentum Irregularitatis; hæc ergo sublata, non remanebit illicita. De fructibus Beneficii antea perceptis, lege citatos.

7. Quoad Ordines, Dico, posse b prædictum Casarem eos, quamvis Saeros (quicquid alii sentiant) licitè exercere, subsecuto inter ejus Parentes Matrimonio, & ad alios ascendere. Ratio est eadem, quia ejusmodi actus solum erant illiciti ob impedimentum Irregularitatis, quo per illegitimitatem Casar laborabat, à qua jam nunc est perfectè liberatus.

Hæc non admodum sunt controversa. Illa duo controversantur inter Doctores difficultus, Alterum in Matrimonio putativo, Alterum in filio spurio.

An fiat legitima proles ex Matrimonio putativo?

8. Si v. g. Berta, & Antonius dirimenti impedimento affecti, copularentur Matrimonio sine dispensatione, idque bona fide, utpote ejusmodi impedimentum inculpate nescien-

a Cō. Prop. 3 p. 1. de Irreg. d. 3. m. 10. aliiq. b Sayr. l. c. n. 30. Reg. nal. l. 3. n. 2. c. 2. n. 72. Diana p. 4. Trac. 2. Res. 59.

tes, dubitatur, an hoc Matrimonium solum putatum legitimum sit idoneum, ad reddendum legitimum Cæsarem eorum Filium susceptum ante dictum Matrimonium? Ratio affirmandi esse potest, quia, ut supra vidimus, propter bonam fidem Parentum, proles, quæ subsequitur Matrimonium bona fide susceptum, legitima est; ergo etiam videtur legitima esse proles, quæ antecessit. Et quidem propter dictam rationem, ita sustinet Basilus. *¶*

9. Respondeo. Et prius moneo, duplici modo prædictum casum evenire potuisse. Primo, si Berta, & Antonius erant habiles ad Matrimonium inter se celebrandum, quando conceptus, vel natus est filius, sed deinde supervenit impedimentum, propter copulam v. g. quam habuit Antonius cum Sorore Bertæ, ex qua dictus Antonius, dictaque Berta facti sunt inhabiles, ad Nuptias inter se celebrandas; celebrarunt tamen cum inculpabili utriusque, vel alterutrius ignorantia, que in hoc casu Cæsar filius non fuit spurium, sed naturalis. Secundo, evenire potuit, si Berta, & Antonius erant inhabiles ad dictum Matrimonium eodem dicto tempore, quo natus, vel conceptus est Cæsar, quia v. g. erant consanguinei infra quartum gradum, & id inculpate nescientes, Matrimonium in facie Ecclesiæ contraxerunt, atque in hoc casu filius susceptus fuit vere spurium.

10. Hoc monito. Dico, tum in prioribus, tum multo magis in posterioribus casu Cæsarem filium nequaquam esse evadere legitimum. Ratio est, quia hæc prærogativa reddendi legitimum filium, datur Matrimonio *Tanta est* (ait Textus *et*) *vis Matrimonii*. At prædictum Matrimonium putativum. Matrimonium non est. Rationi dubitandi facile occurrat: Nam, quod Matrimonium bona fide putativum legitime filios post ejusmodi Matrimonium susceptos, expressè habetur in Textu, sed non est expressum, quod simile Matrimonium bona fide putativum legitime filios susceptos ante dictum Matrimonium, & multo minus filios vere spurios, ex quibus est in secundo casu Cæsar.

An aliquando spurium legitimetur per subsequens Matrimonium?

11. Casum figuremus claritatis gratia. Berta, & Antonius consanguinei per illicitam copu-

lam suscipiunt Cæsarem filium spurium, deinde dispensationem obtinent, unde legitimum ineunt Matrimonium. Quæro, an Cæsar fiat legitimus? Figura eundem casum hoc alio modo. Berta uxor Petri, & Antonius maritus Catharinæ per copulam adulterinam suscipiunt eundem Cæsarem filium utriusque spurium. Postea mortui Petri, & Catharinæ, unde remanentibus Berta, & Antonio solutis, celebrant iidem inter se secundas Nuptias, & inquirunt à me, an Cæsar legitimitatem acquirat?

12. Aliqui absolute negant, alii concedunt: sed nisi distinguas, vel errabis, vel solidam tui dicti rationem afferre non poteris. Maxime enim sunt distinguenda duo tempora; vel enim prædictus Cæsar in utraque figuratione casus, & fuit conceptus; & fuit natus eo tempore, quo inter Bertam, & Antonium intercedere nequebat legitimum Matrimonium, vel quamvis fuerit conceptus dicto tempore inhabili, natus est tamen tempore, quo jam fuit sive per dispensationem, sive per mortem Petri, & Catharinæ ablatum impedimentum.

13. Hac distinctione præhabita. Dico Primo, in prioribus dictæ distinctionis casu Cæsarem non fieri legitimum. Ratio est, quia, dum conceptus fuit, & natus ex Parentibus actu inhabilibus ad Matrimonium, jam contraxit libem damnati sanguinis, nec ullum privilegium illam maculam purgandi unquam à Judice concessum est.

14. Dico Secundo, In posteriore ejusdem distinctionis casu, Cæsarem fieri legitimum. Ita Molina, & aliique. Ratio est, quia ad est privilegium, seu Jus, quod concedit per subsequens Matrimonium proli legitimitatem, quando proles, vel concipitur, vel nascitur tempore, quo Parentes erant habiles ad legitimas Nuptias. Sed jam nunc Cæsar, si non conceptus est, tamen est natus dicto habili tempore, ergo, &c.

15. Favet dictæ doctrinæ Imperator, qui sic habet;

Cum dubitatur, utrum oporteat conceptus, an partus respici tempus, sancimus, ut non tempus conceptus, sed partus conspiciatur propter filiorum utilitatem. Si vero contigerit tales aliquas circumstantias Casuum excogitari, in quibus est utilius conceptionis tempus, illud valere magis præcipimus, quod utilius sit nascenti.

a Mel. To. 2. d. 172. n. 4. Sanch. l. 8. matr. d. 7. n. 19. d. 34. n. 47. Merolla Tr. 2. d. c. 6. n. 12.

Diana p. 4. tr. 2. res. 59. V. Nota 2. b Authent. Quib. modis natus efficitur §. Reliqui in fine Coll. 7.

Audisti? Certè in nostro casu utilius est Cæsari inspectio temporis sui partus, quam conceptionis.

a Pontius de matr. l. 11. c. 2. nu. 4. Suar. de Censur. d. 30. se. 1. n. 3. Gas. Hurt. d. 2. de Irregul. diff. 16. nu. 56. Coninck. de Sacr. d. 18. du. 52. n. 105. aliq. b C. Tanta Qui filii sint legitimi.

16. Verum a Pontius, qui nostram, & Molinæ sententiam impugnat, assertit duos Textus contra nos, alterum ex Jure Civili, quod certè attente consideranti nullo modo agit de casu nostro, alterum ex Jure Canonico, quem, quia indiget aliqua explicatione, rescribo.

Si autem vir (ait Sacer b Textus) vivente uxore sua, aliam cognoverit, & ex ea prolem susceperit, licet post mortem uxoris eandem duxerit, nihilominus spurius erit filius.

Hunc Textum pro se stare dicit Pontius, sed immerito, nam hic loquitur Pontifex de casu prioris partis nostræ distinctionis duntaxat, quando scilicet filius, & conceptus, & natus fuit tempore illo inhabili. Patet, id enim clarè significant illa Sacri Textus verba (ex ea prolem susceperit) suscipere enim prolem, si grammaticè loqui, & intelligere, ut oportet, velimus, non est conceptam solum prolem habere, sed insuper natam. Iuvat hic Latinitatis te non esse ignarum, & Nizolium id e adnotantem relegere.

c Nizolius V. Susceptus sine.

17. Adhuc restat casus prædictis affinis. Quid enim, si impedimentum cesset medio tempore? Enodemus planius: Berta ex Antonio consanguineo concepit per incestum: mox antequam Berta pareret, facti iidem sunt habiles ad legitimum Matrimonium per consuetam dispensationem: Verum, ante ipsum pariendi tempus, ortum est novum inter eosdem impedimentum dirimens, puta, quia Antonius cognovit Catharinam Sororem Bertæ, quo impedimento nondum per Dispensationem ablato, natus ad Lucem est Filius, Inquiritur ergo, an hic filius acquirat legitimitatem, si, obtenta item dispensatione, hujus secundi impedimenti, validum ineanat matrimonium Berta, & Antonius?

d Pont. l. 11. matr. ca. 3 §. 2.

18. Respondeo. Acquirere mihi videtur, & Pontio; d quamvis enim id expressè non legatur in Jure; ex illo tamen colligitur: videtur enim idem privilegium, quod conceditur filio eligendi tempus, sive suæ conceptionis, sive sui Natalis, ut sic habeat, quod sibi utilius est, viderur, inquam, eidem concedi etiam privilegium eligendi medium tempus, quo gestatur in utero: Sed prædictus filius Bertæ, & Antonii medio illo tempore, quo portabatur in utero fuit filius, Parentum habiliu ad legiti-

mum Matrimonium; ergo hoc eligere poterit filius, ut gaudeat privilegio sibi utili acquirendi legitimum Natalem ex subsequenti legitimo Matrimonio inter Parentes suos inito.

Idem colligitur ex Jure a Civili.

Quocumque tempore (ait Imperator) contigerit, Matrem esse liberam, sive Conceptionis, sive Nativitatis, sive uteri tempore, proles nascitur libera.

a Infinitus de Inge. nu.

19. Quoniam ergo (ut ibidem habet Oenotomas b in Jure non minus curæ habetur de favore Matrimonii, quam libertatis; ideo pari modo, si medio illo tempore fuerunt Berta, & Antonius apti ad Matrimonium, filius acquisivit, esse filium naturalem, atque adeo per subsequens Matrimonium acquirere, esse legitimum.

b Oenotom. ibid. n. 3.

§. IV.

De legitimo per Professionem Religiosam.

1. Tanquam fundamentum eorum, quæ sunt dicenda, præ oculis hic habere Textum, in quo Professioni Religiosæ in Religionis favorem, & ut ad illam Fideles allicerentur, hoc privilegium purificandi Natalia conceditur: quod licet à Sixto Quinto sublatum fuerit, fuit tamen à Gregorio XIV. restitutum, qui Sixti Constitutionem ad terminos Juris communis postea reduxit.

Filii Præbyterorum (ait c Textus) & ceteri ex fornicatione nati ad Sacros Ordines, ne promoveantur, nisi, aut Monachi fiant, vel in Congregatione Canonica regulariter viventes. Prælationem vero nullatenus habeant.

c C. 1. de filiis Præb. cui for. for. mile. 1. 1. primus d. 56.

Hæc Textus, cujus singulæ clausulæ sunt expendendæ:

Filii Præbyterorum, & ceteri ex fornicatione nati.

Ignoro igitur cur aliqui d dixerint, solum filios naturales, non vero spurios hoc privilegio gaudere. Ignoro, inquam, nam filii Præbyterorum spurii sunt. Omnes igitur e participes privilegii pronuntia, sive sint spurii ex Præbyteris, sive ex adulteris, sive incestuosus, &c. Jam enim hi sunt nati ex fornicatione, quæ transcendit per cæteras luxuriæ species, & tunc id convincit communis ratio pro omnibus, & favor Religionis prædictus.

d Ant. Ross. de legit. l. 3. §. 1.

Neque hilum te dimoveat sola expressio Præbyterorum, id enim factum est ob magnam odium,

e Sacer. in Decal. 6. c. 5. n. 9. 1. C. 1. de ir. 16. d. 1. p. 8. n. 1. aliqui.

odium, quo Ecclesia peccantes Ministros suos merito prolequitur.

3. Ignoro rursus, cur aliqui affirmant, ex vi hujus privilegii tolli per professionem Religiosam omnium Irregularitatum species, excepta ea, quæ oritur ex Bigamia, & ex homicidio voluntario: ignoro, inquam, nam manifestè solum loquitur Textus b de ejusmodi filiis parientibus defectum Natalium; de aliis ne verbum quidem. Vide tamen quæ dicam cap. 23. num. 7.

Ad Sacros Ordines ne promoveantur, nisi, aut Monachi fiant; &c.

4. Ex hac clausula affirmant nonnulli, illegitimum posse quidem post professionem Religiosam ad Sacros Ordines promoveri, at, si forte in sæculo fuit sine dispensatione promotus (utique cum peccato) non posse exercere Ordinum dictorum actus sine dispensatione Pontificia, quia verba Textus concedunt quidem Monachis, posse promoveri, non vero eodem in sæculo jam promotos posse Ordinum actus exercere.

5. Verum rejicienda est hæc d limitatio, quia id conceditur per professionem illegitimus, quod eisdem, seclusa hac concessione, denegabatur: at denegabatur, tum promoveri, tum promotum posse ministrare. Et quidem, dum Textus, solum excipit, ne ius Prælatuæ conferatur, tacitè concedit omnia alia, cum exceptio fimet regulam in contrarium.

Nisi aut Monachi fiant, vel in Congregatione Canonica regulariter viventes.

6. Quoniam Monachus, seu Religiosus quis dici potest. Primò, per ingressum in Religionem per modum educationis, ut loquitur Roderiquez e quo quis antequam incipiat annum Novitiatus, animo ingrediendi commoratur in Monasterio. Secundò, per ingressum in ipsam annum Novitiatus. Tertiò, per ingressum in ipsam Religionem per professionem solennem, & potest addi. Quarto, per ingressum in Societatem Jesu post biennium Novitiatus, nuncupatis votis simplicibus, quæ licet non sint solennia; constituunt tamen ex peculiari Jure Societatis verum Religiosum. Quoniam, inquam, his quatuor modis potest quis dici Religiosus, inquirendum est hic, an per hos omnes ingressus acquirat illegitimus

dictum Canonis Beneficium puta impari natalis purgationem.

7. Dico Primò. Non acquirat per primum, immò, nec per secundum ingressum: quicquid dicat Roderiq. citatus, putans acquirere per utrumque. Ratio nostra evidens est, quia in hac Decretali, de cujus vi loquimur, & quam explicamus, conceditur hoc privilegium illis, qui sunt Monachi: at per educationem, vel ingressum in Novitiatum nemo verè Monachus efficitur, sed per illa probatur, ut fiat Monachus. Et quando dicitur (vel in Congregatione canonica viventes) satis explicatur ex aliis juribus, locutionem esse de perpetuo ibi degentibus. Non rectè igitur Summator præsentis Decretalis sic eam inscripsit (*Illegitimus non ordinatur, nisi, ut Religiosus fiat*) sed melius sic inscripsit Abbas (*Illegitimus non potest ordinari, nisi Religiosus fiat.*)

8. Dico Secundo. Acquirat illegitimus hoc natalium Beneficium per tertium, & per quartum ingressum. Per tertium certa res est, quia professioni solenni conceditur hoc privilegium. De quarto facillè probatur, quia Greg. b XIII definiit eos, qui post biennium emittunt Vota, quamvis simplicia, in Societate, esse veros Religiosos. Unde gaudent prorsus omnibus privilegiis, quibus alii Professi gaudent.

An legitimatio per Professionem acquiratur ipso facto?

9. His adnectendæ sunt duæ celebres questiones. Prima, An Professio Religiosa concedat ipso facto hoc privilegium, an insuper, præter ipsam professionem, requiratur ministerium Superiorum, quasi applicantium suis Professis hanc legitimationem, ita, ut, donec accedat ejusmodi concessio, non possit dictus Professus Ordinibus initiari?

10. Respondeo. Bonæ veniæ P. Martini & Prates, sentio cum Sanchez, d ipso facto per dictam professionem, & per dicta vota biennii hoc privilegium concedi. Ratio mihi manifesta ducitur ex ipsis verbis allatæ Decretalis; Non promoveantur (inquit) nisi Monachi fiant. Ergo, si fiant Monachi, promoveri possunt. Cur ergo tu addis, expectandam esse aliam licentiam à tuis Superioribus concedendam?

11. Dices cum e Prates. Summi Pontifices, tum aliquibus f Religionibus, tum Societati g concesserunt peculiare privilegium, ut

a Suar. de Confur. d. 50. §. 5. à nu. 12. Sam. l. 5. in Decal. c. 5. n. 12 Cast. T. 3. Tr. 16. d. 2. p. 8. nu. 11. Gibal. de Irreg. c. 6. d. 3. nu. 5.

b Greg. XIII. Ascendente Domino, & probans Sanchez. l. c. n. 13. & Castrop. loc. cit. n. 11.

c Prat. in manus. de Irreg. d. 2. p. 2. c. 8. n.

10. f. 143. latè id, sed inefficaciter probans.

d Sanc. lo. ci. nu. 6.

e Prates l. c. nu. 12.

f Sixtus IV. Pradic. & Min.

g Eng. 4. Congr. S.

h Justina ap. Roderiq.

T. 1. g. Reg. 13. art. 6.

g Paulus III. licet

ut

Debit.

1. Apud Castrop. Sanchez. l. c. n. 13. & Castrop. loc. cit. n. 11.

1. Bayr. de Confur. l. 6. cap. 1. nu. 3.

d Sanc. lib. 5. Decal. c. 5. n. 10. Layman. l. 4. tr. 5. c. 10. nu. 4.

e Roderiq. T. 9. Reg. 13. art. 4.

f Sanc. in Decal. l. 5. n. 9. l. Castrop. loc. cit. n. 11.

ut possint dispensare cum suis Professis in defectu Natalium ; ergo supponitur necessaria ejusmodi dispensatio à superioribus concedenda ; si enim ex vi Juris communis præsentis Decretalis , quam explicamus , concessa absolute Religiosis fuisse Natalium purgatio , cur fuisset novum privilegium ipsorum Superioribus concedendum ?

12. Respondeo. Per privilegium allate Decretalis non tollitur adæquare defectus Natalium ; Excipitur enim receptio Prælatuza. Hæc ergo concessa est per novum privilegium à Summis Pontificibus. Adde , multa ejusmodi privilegia frequentissime concedi , ad tollendos scrupulos ; vel pro amplectentibus opinionem contrariam , ut alibi a nobis notatum sæpe est.

a In opusc. de Sacram. Missæ l. 1. c. 2. §. 1. n. 11. ex Suar. de Euch. d. 81. sec. 28. V. Quarto addendum Castrop. T. 2 tr. 7. d. 1. p. 4. n. 6. aliique.

An legitimatio per Religionem perseveret in Religioso ad sæculum forte revertente ?

13. Altera celebris , & certè utilissima quaestio hic se offert illa , quam in præsentis titulo proposuimus , in qua tertia sunt duo , tertium vero est controversum.

14. Certum est Primo , eum , qui ad sæculum redit ex eo capite , quod probaverit , suam professionem esse nullam , nulla ratione hoc privilegio gaudere in sæculo posse. Patet , quia , neque gavusus est in Religione , cum vere nullam professionem emisisset : Professio enim apparet , (ut rectè advertit b Lezzana) non habet vim extinguendi Irregularitatem ex impuris Natalibus contractam. Immo non solum dictos illegitimos , sed quoscumque revertentes ad sæculum ex eo , quod nullam suam professionem probaverint , si fuerint ordinati in Religione ad titulum Paupertatis , esse suspensos , alibi e notavimus.

b Lezz. V. Irreg. T. 2. Ref. 311.

15. Certum est Secundo , eum , qui ad sæculum eicitur , ita , ut remaneat ligatus votis Religiosis , sicuti ejus solent incorrigibilis , hoc privilegio frui ; Sicuti enim remanet in ipso solennis professio , ita eff. etus ipsius , nempe extinctio Irregularitatis in eodem remaneat , necesse est. Adverte tamen , adesse Decretum d Sacra Congr. 21. Sept. 1624. ap. Donatii de Regal. tr. 8. q. 7. & 9. 35 c. 7. & 8.

c Supra lib. 7. de Ord. c. 6. §. 3. n. 4.

d Sacra Congr. 21. Sept. 1624. ap. Donatii de Regal. tr. 8. q. 7. & 9. 35 c. 7. & 8.

simplicia , quique , ut supra diximus , defectum Natalium per hæc vota purgavit , An , inquam , si solutus , ut sit , ejus votis , dimittatur ad sæculum , amittat privilegium legitimati Natalis ?

17. Respondeo. Non amittere , docet Sanchez 2. a & Barbosa , b quia ex una parte extincta fuit ejusmodi Irregularitas per illa vota , & ex alia , nullum vestigium in Jure est , quo probari possit , eam reviviscere , & iterum hominem illum maculare.

a Sanchez l. 7. in Decal. §. n. 14. b Barb. de Jur. Eccl. l. 1. c. 9. n. 192. c Torr. de Conf. d. 79. du. 2. Hier. Rodreg. 76 n. 7. Diana p. 4. tr. 2. ref. 66.

Amittere docet Turrianus c cum aliis , unde illum , nec posse suscipere Ordines , nec ministrare in susceptis , affirmat. Ratio est , inquit , quia privilegium hoc statui Religioso concessum est : ergo , eo cessante , & aliud cessare oportebit Neque mirum , si in mutatione status persone , mutetur etiam persone privilegium ; sic enim Vidua , ac Pupillus , si illa Maritum , hic majorem aetatem acquirat , amittunt privilegia illis statibus competentia. Quod si dicas , novum id esse , ut semel data dispensatione de Irregularitate , hæc iterum revertatur.

Respondet , ad novum hoc genus Votoium , per quæ efficitur quis vere Religiosus , & tamen dissolvi ea possunt ex parte Superiorum , debuisse novum genus dispensationis connecti juxta mentem Legislatoris , concedentis eam statui Religioso , non vero ei , qui liber à prædicto statu recessit.

18. Hæc opinio posterior apparet mihi , & Gualino d probabilior ; priorem tamen tutam , & probabilem esse , idem Gualianus faceret.

d Gual. de Irreg. c. 6. §. 3. n. 6.

19. Denique alius casus excogitari , immo , & esse non difficulter posset , si summus Pontifex Religioso Professo impurorum Natalium concederet ob bonum aliquod publicum , ut omnino à Votis liber revertetur ad sæculum , An prædictam privilegium amitteret , ita , ut sine nova dispensatione non posset ministrare in Ordinibus , si quos haberet , vel eos recipere , si non haberet ?

20. Respondeo. Non amittere , suadent rationes modo dictæ à Sanchez , & Barbosa. Adde dispensationem Pontificis , cum sit summi Principis , atque in præsentia hæc sit ob bonum publicum concessa , videri ampliandam , atque adeo includere & hanc favorem , de quo loquimur.

Amittere suadent rationes modo dictæ Turriani. Adde , cum hæc sint duo privilegia , alterum redeundi ad sæculum , alterum suscipiendi Ordines , vel ministrandi in illis , concessione

cessionem unius non inferre concessionem alterius. Ultraque ergo sententia mihi videtur non improbanda.

Prælationem verò nullatenus habeant.

Sixti Quinti edito contra illegitimos Religiosos, qui deinde fuit reductus ad terminos Juris communis à Gregorio XIV. ut supra dictum est, expressè conceditur Monialibus Illegitimis, ut creari Abbatissæ possint.

25. Confirmatur Secundò, quia testatur Sellus, & decisum fuisse in una Cordubensi anno 1581. Illegitimam esse posse Abbatissam sine Pontificis Summi dispensatione.

26. Nihilominus judico cum b aliis non posse. Ratio est, quia in Monialibus militant eadem rationes, id est, timor imitationis incontinentiæ Parentum, & esse indecorum, & periculosum, præfici illegitimam, quæ rationes militant in viris; quando autem eadem prorsus est ratio, etiam in odiis, par esse, eandem fieri resolutionem fuscè, probat Decius. Ex quibus patet ad argumentum prioris sententiæ.

27. Ad primam confirmationem clara est responsio. Cum enim ea Sixti V. constitutio sit jam reducta ad terminos Juris communis. In Jure autem communi repellantur fæminæ Illegitimæ à Prælaturis, propter identitatem rationis eum viris, ut jam dictum est, sequitur nunc, illegitimas Moniales non posse ad Abbatissæ munus assumi. Adde evidens signum esse in Jure repelli illegitimas ab hoc munere, quando quidem, ut illæ possent admitti, necesse fuit, ut Sixtus expressè id per illam suam constitutionem tunc declararet.

28. Ad secundam confirmationem, Respondeo, nihil inferri contra datam doctrinam, Decisio enim illa solum dicit, posse sine dispensatione Pontificis, sed non negat adhibendam esse dispensationem Prælatorum.

29. Hanc responsionem melius intelliges, si recolas, Religiosos, ut modo nu. 12. dictum est, habere privilegium, ut eorum Generales, & Provinciales possint dispensare suos Profefos Illegitimos ad Prælaturas. Idem ergo Privilegium habent & Moniales, ut nimirum, si sint exemptæ, à suis Provincialibus, vel Generalibus, si vero sint non exemptæ, à suis Episcopis in hoc dispensari possint; Est enim communis doctrina, legem statuentem de Maribus extendi ad fæminas, quando materia, de qua agitur, æquè pertinet ad utrosque. Hoc posito, jam clarè intelligis, cur decisum fuit, Illegitimam posse esse Abbatissam sine dispensatione Summi Pontificis; potest enim esse ex vi privilegij (non quidem ex vi Juris communis) sine dicti summi Pontificis immediata,

a Sellus in selec. Can. c. 29. nu.

24.

b Barb. in

Coll. ad

cap. 1. de

filiis Præsb.

Sayr. de

Consl. 6. c.

11. n. 3. sine

Sanctar.

Variat. 6.

40. n. 7.

Sanc. in

Decal. l. 5.

c. 5. n. 19.

Vbi quid de

non Virg.

Bigama.

Castrop. T.

3. tr. 16. d.

2. p. 8. n. 12.

c Redr. To.

1. g. Reg.

13. ar. 6. c.

23.

P

sed

Sanct. l. 5. Decal. c. 1. n. 4. Barb. de re. Eccl. c. 2. n. 12. Tarr. de enf. d. 75. c. 2. Bar. ad. ref. 76. Diana 4. tr. 2. c. 66.

Castrop. l. 16. c. 8. n. 9.

Gibal. d. l. 1. c. 1. n. 6.

Bar. l. 1. c. 43. Cap. de Dignit. l. 12.

Deci. l. Vicariatus est dignitas habens ordinariâ jurisdictionem, ut ex Rodriquez, Sanchez, & Barbossa notat Gibal. d.

Redr. T. l. 1. c. 13. ar. 21.

Porcella in dub. Reg. V. Abbatissa Diana p. 4. tr. 1. c. 101.

C. General de elec. in 67.

Tambourinus de Sacramentis.

sed semper cum suorum Prælatorum dispensatione.

§. V.

De legitimatione per rescriptum Principis.

Legitimatione concessa à Principe differt à dispensatione ab eodem concessa: hæc enim, a relictâ illegitimitate, habilem pronuntiat hominem ad aliquem effectum, ad quem antea erat inhabilis; ut si illegitimo concedat Pontifex, ut possit ordinari. At legitimatione tollit omnino inhabilitatem, undè, si est absolutè, seu totalis, concedit omnes effectus, qui legitimo solent convenire. Dixi (si est absoluta, &c.) nam potest Princeps aliquem legitimare, sed velle, ut non omnes effectus conveniant sic legitimo, sicuti fecit Pontifex legitimando Profellum in Religione; qui tamen noluit, ut effectus acquirendi Prælaturas illi legitimationi conduceretur. Et Jura Civilia, quamvis naturalem filium legitiment per subsequens Matrimonium, tamen Sixtus Quintus noluit, ut haberetur effectus acquirendi dignitatem Cardinalitiam, ut supra indicavimus. Merito ergo absolutam legitimationem, ut distinctam à Dispensatione sic Tuscus

b Tuscus P.
Legitimat.
concl. 215.

Est donum Principis, quod, extincto impedimento illegitimitatis, restituit quempiam primævis Natalibus ac si ab ipsa sui conceptione fuisset legitimus.

2. Quoniam vero legitimatione, cum sit favor Principis tollens impedimentum, est ample interpretanda, Dispensatio autem, quia, remanente impedimento, restringit leges affigentes multos effectus tali impedimento, est strictè interpretanda, ideo valde diligenter sunt verba Principis perpendenda, ex quibus colligatur, an rescriptum contineat legitimationem totalem, an legitimationem restrictam, an Dispensationem.

3. Et quidem, si Princeps absolutè dicat: *Legitimo te ad omnia*; & nihil addat, quod restringat, manifestè est totalis legitimatione. Si vero verba Principis prius significant legitimationem, & deinde addant restrictionem, erit legitimatione quidem, sed non totalis, ut, si Princeps dicat: *Legitimum te pronuntio, dummodo ad talem dignitatem non assumaris. Vel: legitimo te, sed talem effectum legitimationis non habear,*

At, si verba ejusdem Principis in eadem oratione dent legitimationem, & simul restrictionem, tunc erit dispensatio, ut si dicat: *Legitimo te ad Beneficia, & dignitates, non autem ad Beneficia curata. Legitimo te ad Ordines tantummodo Minores, &c.* Sed hæc minutius, lege apud a Sanc. aliosque.

4. Illud denique hic adverte diligenter, sed videndum latius apud citatos, cum Princeps sit alius Sæcularis, qualis est pro hac re nostra Rex v.g. alius Ecclesiasticus, qualis est summus Pontifex, adverte, inquam, legitimationem, etiam absolutam concessam ab altero ex his Principibus non tollere omnes effectus illegitimationis, sed eos tantum, ad quos se extendit ejus Principis auctoritas; neque enim legitimatus à Rege poterit Ordines suscipere, quia Rex non est supra Jus Canonicum, nec legitimatus à Pontifice potest succedere in bonis, vel officiis temporalibus, extra loca ipsi Pontifici temporali Jurisdictione subiecta.

§. VI.

De Dispensatione Illegitimi.

1. Remanente, ut modo diximus, illegitimitate, potest Princeps dispensare illegitimum, ut non obstante tali impedimento, aliquem vel aliquos actus exercere possit, à quibus per Illegitimationem erat arcendus.

2. Dispensatio autem, quamvis sit Beneficium Principis; est tamen, ut modo item innuimus, stricti Juris, & b odiosa, hoc est, strictè debet intelligi; Principis enim Beneficium tunc latissime interpretandum est, quando continet præjudicium solius concedentis, concediturque præter Jus, non verò, quando conceditur contra Jus, qualis est dispensatio, de qua nos loquimur, quæ conceditur relaxando jura lata contra Illegitimos, quos ipsa jura Irregulares constituunt.

3. Labor igitur noster in hoc paragr. erit, ut videamus, qua restrictione, vel ampliatione (quando verba non sunt clara) intelligenda sunt ejusmodi dispensationes circa Irregularitatem, de qua noster est sermo. Nec id melius effici posse video, quam subdendo sequentia, quæ ex data doctrina colliguntur; & adverte, hæc omnia usui esse, non solum pro dispensatione Irregularitatis ortæ ex Illegitimo Natali; verum etiam ex quocunque alio capite; hic

tamen

tamen signatè ponuntur. quia frequentius pro hoc capite peti, & concedi ejusmodi dispensationes solent.

Signa Dispensationis ampla, vel stricta.

4. Primo enim dispensatus ad Ordines (si nihil aliud addatur) intelligitur solum a dispensatus ad Primam Tonsuram, & ad Minores. Dico (si nihil aliud addatur) nam, si notum dispensanti fuerit, petentem dispensationem fuisse Ordinibus Minoribus initiatum, intelligitur de omnibus b Majoribus, secus dispensatio nihil operatur, & esset inanis.

5. Secundò. Dispensatus ad Ordines, atque adeo ut dictum est, ad Minores, non e intelligitur dispensatus ad Beneficia, quia, est res separabilis Ordo Minor à Beneficio, unde non sequitur, concedi hoc, si concedatur illud.

6. Tertio. Dispensatus ad Beneficium intelligitur solum dispensatus ad Beneficia simplicia.

7. Quarto, Dispensatus pari modo ad Beneficium, non e intelligitur, nisi ad simplex, non vero ad curatum, nec ad Canonicum, nec ad Dignitatem Ecclesiæ Cathedralis.

8. Quintò. Dispensatus ad Beneficia Sæcularia non f intelligitur Dispensatus ad Regularia, etiam si ipse fiat Regularis.

9. Sextò. Universaliter Dispensatus in uno aliquo genere determinato v. g. ad Dignitates, non g intelligitur ad Beneficium Curatum, Dignitates enim in Cathedrali, vel Collegiata non includunt curam animarum.

10. Septimo. Dispensatus ad Dignitates, etiam si dicatur: Dispensato te ad omnes Dignitates, non h intelligitur ad Episcopatum, quia Episcopatus propriè non est Dignitas, sed culmen Dignitatis, licet, ut probabile contrarium admittat, & certè merito, Merolla. i

11. Contra, Dispensatus ad omnes Ordines, e intelligitur etiam de omnibus Sacris. Dispensatus ad Ordinem Superiorem v. g. Diaconatum l intelligitur etiam de Inferioribus v. g. de Subdiaconatu, non vero de Superiore v. g. de Sacerdotio.

12. Dispensatus ad Clericatum, seu, ut fiat Clericus m intelligitur ex Sanchez de omnibus Minoribus, licet intelligi solum de Prima Tonsura teneant Aliqui. n

13. Dispensatus ad Ordines Sacros o intelligitur, etiam de Beneficio simplici, quia Ordo Sacer ex Jure semper debet ex a Tridentino

conferri possidenti Titulum Beneficii; habens enim Patrimonium, vel Pensionem, solum ex dispensatione Episcopi potest, ex eodem Concilio, promoveri.

a Trident. sess. 21. Ref. cap. 2.

14. An dispensatus ad Beneficium majus possit legitime suscipere Beneficium minus? v. g. Dispensatus ad Episcopatum possit suscipere Dignitatem Cathedralis Ecclesiæ, vel Dispensatus ad Archiepiscopatum possit suscipere Episcopatum, discrepant Doctores. Negant Sanchez, b aliique. Concedunt multi apud eundem Sanchez, quos sequitur latè Prates. c Id vide latius apud dictum Sanchez, & apud Merol. d

b Sanc. l. c. n. 32. Sayr. de Censl. 6. c. 11. nu. 22. 29. 30.

15. Sed adhuc Quæres Primo, an Dispensatus ad Beneficium intelligatur dispensatus ad pensionem?

c Prates. in manu. c. de Irreg. d. 2. p. c. 10. n. 19 d Merolla lo. cit. n. 66, e Supra e. 6. §. 3. n. 100.

Respondeo. Nobis, qui sustinemus probabile e esse, Irregularem posse acquirere puram pensionem, etiam Ecclesiasticam facilis est hujus quæstionis reolutio. Dicimus enim superfluum nobis esse quærete, an Dispensatus ad Beneficium intelligatur dispensatus ad puram pensionem, Nos enim negamus ad acquirendam pensionem opus esse dispensatione. In sententia eorum, qui id non admittunt, is quærat, cui otium est id quærendi.

16. Quæres Secundo. Si Orator, id est, is, qui petit dispensationem, postulet absolute dispensari sibi in defectu Natalium, & Pontifex absolute respondeat: (Dispensamus) quomodo interpretanda est ejusmodi dispensatio?

Respondeo. De rigore Juris strictè, atque adeo ad unicum tantum actum, seu effectum, puta ad solum Ordines Minores propter rationem modo nu. 2. dictam. At de stylo Curia, large, atque adeo ad omnes effectus, quos Pontifex potest. Ratio est, quia Pontifex nunquam solet dispensare sic absolute (Dispensamus) nisi, quando vult habilem reddere Oratorem ad omnes effectus, à quibus Irregularis arcebat. Et sub hac distinctione interpretandi sunt Suar. f & alii, dum dicunt, Dispensationem absolute datam concedere omnes effectus.

f Suar. de Censur. d. 41. se. 3. n. 3. Sanchez l. c. nu. 8. Castrop. l. c. p. 10. n. 3. Meroll. l. c. nu. 47.

§. VII.

Quid exponere debeat Illegitimus, quando petit dispensationem.

Vbi

De illa clausula (Dummodo incontinentia Paterna imitator non sit.)

QUAMVIS, spectato Jure, aliqua possit tacere Orator, seu postulans Dispensa-

penfationem Natalium, fpectato tamen ftulo Curia, qui certe ne in multas ambiguitates, & fcrupulos involvaris, eft obfervandus, fcito, hanc Difpenfationem non fubfiftere firmiter, nifi exprimatuf defectus, fuper quo difpenfari debet, omnesque illius qualitates, quibus moveri Pontifex potefl, ad gratiam concedendam, negandamve. Quare exprimendum efl, an Parentes fuerint foluti, an conjugati, an Voto folenni Caftratis adftricti, an per Adulterium, vel Sacrilegium ex utraque parte patratum, an per inceflum ex affinitate, vel confanguinitate, & quo gradu. *Ra* # Corradus, alii que.

a Pyr. Corradus in praxi diff. l. 3 c. 1. Samuel. de elec. c. 10. v. 22. fo. m. h. 400. Leñd. de Irreg. d. 4. q. 61. c. 62.

2. Addit ibidem Corradus, id etiam effe cuftodiendum ab iis, qui petunt difpenfationem à fuis Superioribus Regularibus, quando hi gaudent privilegio legitimandi fuos. Sed Leander loc. cit. qua ft. 84. probabile iudicat, tunc qualitatē illegitimationis, non neceffario explicandam, quia Superiores Regulares femper intendunt tollere abfolutè hanc Irregularitatem ex quacunque tandem caufa proveniret. Certè id probabile effe, inficiari nolo.

3. Huc per occasionem reducamus explanationem illius claufulae, quae folet apponi in refcripto hujus difpenfationis, fcilicet (*Dum modo incontinentia Paterna imitator non fit.*) Nec profectò alia explicatio requiritur, nifi, ut videamus, an conditionem importet, ita, ut, fi ea non fervetur, nulla fit difpenfatio.

b Mandos. de Signat. Gratia fup. defectu natal. Vide etiam Lotter. de re Benef. T. 1. l. 2. q. 48. n. 137. Praxi. l. c.

4. Refpondeo, Mandosius b dicit, non inducere conditionem; fi enim effet conditio, infinitae (inquit) difpenfationes nullae redderentur. P. e Prates cenfer, incontinentia, fi fit notoria, difpenfationem fub dicta claufula, fore nullam, nihilque Oratori favere, quia notoria incontinentia maximè efl deteflabilis Ecclefiae, at fore validam, ait, atque Oratori favere, fi fit occulta.

§. VIII.

Quis Difpenfare potefl in Irregularitate ex defectu Natalium?

a Sup. n. 6. 15. §. 15.

1. DE fupmo Pontifice non efl dubium. De Præfatis Regularibus, & de Commiffario Bullae Cruciatæ d inno fupra. Nunc ergo feolum efl de Epifcopis agendum. 2. Dico Primo, nec Epifcopum, & confequenter nec Cæpitulum, Sede Vacante, nec Vicarium Generalem, &c. poffe difpenfare illegitimum ad Ordines Sacros, nec ad Beneficia Sacros Ordines requirentia, Pauci id ex univer-

fali doctrina, qua inferior non potefl difpenfare in lege Superioris, &c.

3. Dico Secundo, poffe tamen Epifcopum ad primam Tonfuram, & ad Ordines Minores difpenfare cum quocunque illegitimo fite Diocæfis etiam ex copula damnata, ut item ad illa Beneficia fimplicia, quæ non requirunt in accipiente, nifi primam Tonfuram, vel diftos Ordines. Ratio efl, quia id concedit ipfis Jus commune, ut communiter notatur à Doctõibus, b Immo fi adfit aliquod Beneficium fimplex requirens Ordinem Sacrum ex Inftituto ipfius Epifcopi, & non ex Jure communi, fanè, quia Epifcopus poterit tunc fuo ftatuto ex caufa difpenfare, poterit item ex caufa admittere illegitimum ad tale Beneficium.

a C. de fidei. l. 1. c. 1. b Suar. de Conf. d. 92. fo. 5. n. 2. Sayr. de Conf. l. 6. n. 28. Lotter. de re Benef. T. 1. l. 2. q. 48. Garg. de Penf. q. 17. alii que.

4. Hic, quia fæpe id non advertunt Epifcopi, illud moneo, quod alibi univerfaliter dictum efl, nempe ad difpenfationem expediendam circa difpofita à Jure debere multo magis ad effe caufam rationabilem, fecus irritam effe, nec folum illicitam; ad ea enim, quæ funt Juris communis, non habet Epifcopus abfolutam poteflatem, &c.

5. Dixi (fite Diocæfis) ut notarem, fuo familiari triennali, fi is fuerit alterius Diocæfis, non poffe Epifcopum hanc difpenfationem conferrefunt enim duo privilegia, Admittere illegitimum ad Ordines, & Difpenfare eundem in Natalibus. Quare, quàmvis Epifcopus illud poffit, non potefl hoc, quia poteflas difpenfandi, non extenditur ad diverfa, quæ feparata fubfiftere poffunt, & à feparatis e non fit illatio.

c Ita effigitor ex C. ad Audientia de Decimis.

6. Non nego tamen, poffe Epifcopum hujus Diocæfis, admittere ad Beneficium fimplex eum, qui à fuo Epifcopo fuit difpenfatus ad Ordines Minores, iisque fuit ritè initiatus, quia tunc impedimentum illegitimi fanguinis jam ritè ablutum à fuo Epifcopo, quoad hunc effectum, fuit.

7. Ex dictis fequitur, poffe & Epifcopum difpenfare illegitimum ad Canonicatum Ecclefiae Collegiatæ, etiam Insignis, non requirentem Ordinem Sacrum, & ad dimidias portiones, & ad inferiora Beneficia Ecclefiae Cathedralis, etiam fi his accelforie fit adjuncta animarum cura: hæc enim funt Beneficia ex fe fimplicia.

d Barb. de poffe. p. 2. d. 45. n. 22. Bullæ in qua Cler. difp. Cler.

8. Contra, fequitur, non poffe Epifcopum difpenfare prædictum ad Canonicatum Ecclefiae Cathedralis, quia Tridentinum e his Canonicatibus adnexuit Ordinem Sacrum. Cum R. firmo

§ 2. n. 27. d. Trid. c. 2. l. 12. c. 10. cigo

CAPUT XVIII.

De Irregularitate ex Hæresi.

§. I.

Quinam ratione Hæresis, Irregularitate afficiantur.

I. HÆRESI formali publicæ, ut item Apostasiæ, quæ dictam hæresim involvat sive hæ sint commissæ à Clerico, sive à Laico, adnecti in Jure Irregularitatem, nullus ignorat. Tunc vero est hæresis formalis, quando quis voluntariè negat aliquem Fidei articulum, tunc publica quando crimen est notorium, vel per evidentiam facti, vel per Judicis sententiam, vel per propriam Confessionem in Judicio.

2. Per hæresim autem occultam, quamvis externam, admodum probabile est, nullam Irregularitatem incurri (nam per solam internam nullam incurri, certum est ex alibi universaliter supradictis.) Ratio dictæ probabilitatis est, quia Jura semper loquuntur de publica, & ex alia parte, ut ad facietatem, sæpè monuimus Irregularitas non incurritur, nisi in casibus Juris expressis. Ita Doctores non pauci contra Sacrosanctum balthosque. Qui Doctores advertunt, ipsi hæresi adnexam esse suam Irregularitatem, etiam præscindendo ab Infamia, licet Gibalino, d. alijque ab ipso citatis placeat, non esse adnexam, nisi ratione Infamiæ, quod non credo.

3. Nota, hanc Irregularitatem, in quam labitur hæreticus, esse ex se perpetuam, ac durare, etiam post penitentiam, & etiam post dictæ hæresis abjuracionem. Solum ex quodam Textu colligit Hurtadus loco mox citando Clericum conversum ab heresi, licet non possit ascendere ad alios Ordines; posse tamè sine dispensatione susceptis uti. Sed id negat Castrop.

4. Aliqui ex prædictis Doctores dicunt, hanc Irregularitatem incurri à Fautoribus, & Receptoribus Hæreticorum. Sed Gasp. f. d. Gibalin; Hurtadus difficile judicat, hos esse prohibitos ordinari; Jura enim solum videntur eos redere inhabiles ad Beneficia, & Officia publica, quorum nomine non venit Ordo, ut ipse ibidem probat; si quæ Bullæ in contrarium afferantur, eas non esse in usu, idem affirmat ex Avila. Id certè probabile est, quod etiam sequitur idem Gibalinus loc. cit. quæst. 4. nu. 11. Inquires Rrimo. An qui, sine interno er-

a Sayr. Avila. Henr cum Laym. l. 1. r. 5. p. 5. c. 4. n. 21. d. l. i. q. cum Theof. V. Hæresis. c. 1. Et Barb. in Trident sess 24. c. 6. de Reform. b Sanctar. de Hæres. q. 192. nu. 67. c. Ap. Dianam p. 4. r. 2. re. 46. Et Castrop. l. 1. r. 4. d. 4. n. 4. d. Gibalin; de Irreg. c. 5. q. 3. n. 2. c. Castrop. de Conf. d. 6. p. 19. §. 4. n. 2. f. G. Hart. d. 2. de Irreg. diff. 3.

ergo Episcopus, non possit dispensare illegitimum ad Ordines Sacros, nec poterit ad eiusmodi Canonica:um. Immo puto a (quicquid b alij communiter dicant) etiam ante Trident. & nunc, ubi Tridentinum non esset receptum, non posse. Ratio est, quia eiusmodi Canonici catus longe præstant Beneficijs simplicibus, acceduntque proximè ad Dignitatem; nam propterea hi Canonici sunt de Consilio, Episcopi, admittuntur ad eiusdè osculum, vocantur ab eodem fratres, eligebantur in Judices, Conservatores per privilegia Mendicantium, iisdem committuntur rescripta Pontificia, &c.

9. Superfunt Jura difficultates. Altera, an cū illegitimo promotus ad Ordinem Sacrum bona fide, possit Episcopus dispensare, ad illum exercendum, & ad ulteriores suscipiendos?

10. Respondeo Quamvis Navarrus, alijque concedant tamen ipsi ego, & Suarez d. acquiescere non possumus, quia bona fides æquè in hoc, atque mala, non tollit impedimentum illegitimi Natalis. Quæ ratione ergo poterit Inferior Papa illi dispensare? Contrariam tamen, hoc est, Navarrus opinionem non improbabilem esse, pronuntiat Diana, cui tuæ ego suffragabor, quando aliquamvis viam significaverit, unde, ad probabilitatem hanc inveniendam, penetrare valeam.

11. Dices. Ecclesia hunc ligatum bona fide Sacris Ordinibus non præsumitur, nolle admittere ad cæteros?

Respondeo, id nihil aliud probat, nisi facilitatem obtinendæ dispensationis à Summo Pontifice, non veto concessionem potestatis dispensandi in Episcopo, nisi forè ex universali doctrina, quando, necessitate urgente, aditus ad Pontificem haberi non possit. Sed in re, de qua agimus, quando tanta necessitas?

12. Altera difficultas. An Episcopus post Tridentinum possit dispensare ad Sacros Ordines, &c. hominem ex occultâ copula illegitimum.

Respondeo. Ita putant nonnulli, quia Tridentinum concedit Episcopis posse dispensare in omnibus Irregularitatibus ex delicto occulto: sed jam dicta Irregularitas est ex delicto occulto Parentum, ergo, &c.

13. Verum hic discursus firmus nullo modo est, siquidem ex contextu Tridentini illud (ex delicto occulto) intelligitur de delicto proprio, non alieno.

